СВОБОДА — SVOBODA

Й ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 150. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 30. червня, 1926. VOL. XXXIV. No. 150. Jersey City, N. J., Wednesday, June 30. 1926. THREE CENTS

ПРИВАТНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДАВАЛА ГРОШІ УРЯДОВИ НА ПРОГИБІЦІЮ

ВАШИНҐТОН, 28. червня. — Перед сенатовим комітетом, розсліджуючим вибори в Пенсилвенії, станув Вілієм Райт, один з правних дорадників пенсилвенійського ґубернатора Піншо, та признав, що Юнія Тверезости Христіянських Жінок того стейту своїми ґрішми помагала стейтовому урядови виконувати прогибіцію.

Райт під присягою признав, що навіть його власна пенсія, що виносила 8,000 долярів у рік, походила з фондів сеї приватної організації. Прогибіційні урядники теж побирали пенсії з фондів сеї Юнії, мали гарні пенсії та видавали навіть до 10 долярів денно на роздобутте доказів проти бутлеґерів.

ПЕРЕГОВОРИ ПРЕЗИДЕНТА З ФАРМЕРСЬКИМ БЛОКОМ ЗА ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНҐТОН, 28. червня. — Межи прихильниками президента Кулиджа, який стоїть за законопроектом Феса про допомогу фармерам, а так званим фармерським блоком, який свого часу заявився за проектом Гоґена, котрий уже перепав, ведуться переговори, щоби змінити проект Феса так, аби фармери хоч яко-тако були з нього вдоволені.

МИТОВИЙ СКАНДАЛ В КАНАДІЙСЬКІМ УРЯДІ.

ОТАВА, Канада, 28. червня. — В канадійськім парляменті велася вже від кількох днів горяча дебата за мита Канади, підчас котрої посли остро критикували одного міністра, закидуючи йому митові надужиття.

Наслідком сього скандалу премієр Мекензі зажадав від ґубернатора Канади розвязання парляменту, щоби предложити справу до порішення виборців.

Коли ґубернатор відмовився се зробити, кабінет міністрів подався до димісії, а ґубернатор попросив консервативного провідника Міґена, котрий уже був раз премієром, утворити кабінет.

ДЕМОКРАТ КРИТИКУЄ ЩАДНИЧУ ПОЛІТИКУ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН, 28. червня. — Конґресмен Бернс, один з визначнійших демократів у палаті послів, виголосив у конґресі замітну промову, цілу звернену проти президента Кулиджа. Бернс закидав Кулиджови, що його политика щадження з ґрунту фалшива, що теперішний конґрес ощадностий не заводить, а противно завів видатки більші, як якийнебудь попередний конґрес. Він звернув увагу, що се все діється помимо того, що сьогорічні видатки уряду значно менчі, як видатки попередних років.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ НЕ ХОЧЕ ВИСИЛАТИ МІСІЇ ДО РОСІЇ.

СИНСИНАТІ, 28. червня. — Виконавчий комітет Американської Федерації Праці заявляє публично, що організація не думає висилати до Росії ніякої промислової комісії для розслідження умов життя в Росії. Ніяка орґанізація, стояча в звязку з Федерацією, сеї місії не підійметься.

РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ.

БЕВЕРЛІ, Ню Джерзі, 28. червня. — Від кількох уже днів межи білими а чорними сеї околиці панує напруження, яке часто проявляється в нападах одних на других. Доходить часто до кровавих бійок. Так примірoм учора в одному такому заворушенню в сій місцевости взяло участь до 250 людий. Поліція арештувала 3 білих і 5 Муринів.

СМЕРТЬ ЛЕТУНА.

КАНУТ ФІЛД, Рентавл, Илинойс, 28. червня. — Тут упав підчас лету літак, яким кермував поручник Карл Фастенав. Летуна відставлено до шпиталя, де він помер.

КРАХ ДВОХ БАНКІВ У ФЛОРИДІ.

ВЕСТ ПАЛМ БІЧ, Флорида, 28. червня. — Наслідком поспішного відбирання вкладок замкнено тут два великі місцеві банки. Другі банки кажуть, що з них вибирають гроша так мало, що вони не потребували нарушувати своїх резерв готівки.

НАВАЛА ДО ВЯЗНИЦІ ИДЕ ДАЛІ.

ОСИНИНҐ, Ню Йорк, 28. червня. — Засуджені за ріжні злочини далі зголошуються до вязниці в великім числі. Нині рано прибуло їх 12 .Всі вони хочуть відразу починати відсиджувати кару, щоби ще скористати зі старого закона про помилування, який кінчить свою обовязуючу силу дня 29. червня в ночі.

ПОТОНУВ, РАТУЮЧИ ЖИТТЯ.

НЮ ЙОРК, 28. червня. — Двох товаришів, 17-літний Алфред Камачіо та 9-літний Чарлз Зооп, найшовши при березі морського заливу лодку, вибралися на ній на залив. Ледво відбили від берега, коли лодка почала тонути. Алфред схопив свого товариша попід пахи та пустився плисти до берега, кричучи рівночасно о поміч. На поміч їм кинувся 22-літний Доналд Диґонс. Заким він доплив до товаришів, Алфред, умучений ратуванням, покинув товариша й потонув. Диґонс дотягнув Чарлза до берега.

В ЧАСИ ПРОГИБІЦІЇ.

БОСТОН, Месечузетс, 28. червня. — Супереінтендент поліції зарядив на нині одноднеґу нагінку на людий, які ходили пяні вулицями міста. Поліція доставила до поліційних стацій таких 170 винуватців. В передпрогибіційні часи в один день поліція не могла наловити й половини сього числа.

З ЕМІҐРАНТСЬКИХ ГАРАЗДІВ У БРАЗИЛІЇ.

В Сан Павльо недавно повстало непорозуміннє між новими еміґрантами а поліцією. Еміґранти з Бесарабії, Москалі, Жиди, Цигане, Румуни і Болгаре, обманені несовісними аґітаторами, що в Бразилії знайдуть, хто зна що, покинули Бесарабію і виїхали шукати долі. Тепер покинули вже плянтації кави і громадно в числі 2-ох тисяч людей, між ними 500 сильних Болгарів, хотіли зробити демонстрацію, очікуючи ще на 3 тисячі осіб. Вони хотіли демонстрацією домагатись тих обіцянок, про які чули від агентів. Та однак не дійшло до демонстрації. Лиш тактовним але і рішучим способом удалось урядникам а вкінци і поліції ґрупами по 400 осіб відставити їх до Сантос. Румунський консуль умив від цего руки і заявив, що до 5 літ не може жадному дати пашпорту з поворотом до Румунії. Так то виходять на еміґраціях ті, що далися здурити несовісним аґентам. Яка їх доля дальше чекає, — не знати.

ПОВІНЬ У БРАЗИЛІЇ.

В деяких північних провінціях Бразилії вилив рік наробили чимало шкоди. Міста С. Франсіско, Фльорес, Санта Кітерія, Порто Сеґуро, Барря Ґражая, Новий Йорк, Репертісов і С. Міґель є звищені. В цілій Бразилії зачалася збірка на поміч нещасним, які в тій повени стратили цілі майна.

БУВШИХ ЧЛЕНІВ СФАТУЛЬ ЦЕРУЛЯ ОБВИНУВАЧУЮТЬ РУМУНСЬКІ БОЯРЕ ЗА СЕПАРАТИЗМ.

Румунська ліберальна ґазета „Віторуль" накинулася недавно в незвичайно гострій формі на бувших членів Сфатуль Церуля (бесарабське національне зібрання 1917/18) за те, що вони провадять антидержавну роботу, пропаґуючи бесарабський сепаратизм. Цей напад стоїть у звязку з тим, що багато орґанізацій Хліборобської Партії в Бесарабії висказалися недавно за пасивною резистенцією супроти румунської влади ґенерала Авереску.

ПАМЯТНИК ТАРАСОВИ ШЕВЧЕНКОВИ В ТУРКМЕНІСТАНІ

У звязку з відкриттям в с. Полторацькому (Туркменістан) памятника Тарасови Шевченкови УАН надіслала привітальну телеграму Полторацькому Виконкому, в якій вітає відкриття в Туркменістані памятника поетові України.

УРОЧИСТИ ЗАСІДАННЄ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ.

Дня 28. травня о 6. годині вечора в помещканні театру ім. Т. Шевченка відбулося урочисте засідання Всеукраїнського Громадського Комітету по вшануванню памяти Ів. Франка.

Засідання відбулося при повній залі представників культурно-мистецьких, наукових, громадських, студентських та инших організацій та представників фабзавкомів, місцькомів фабрик та заводів м. Харкова та установ.

Зібрання відкрив горячою промовою голова Громадського Комітету наркомос України Шумський.

Далі було заслухано доклади О. Попова про літературну роботу Ів. Франка, акад. Багалія про Франка, як ученого, і доклад С. Вітика.

Від імени урочистих зборів комітету надіслано у Львів телеграму, що текст її вже було подано ґазетами.

Вкінці зібрання гучними оплесками збори вітали постанову III. сесії ВУЦВК-у по докладу Шумського.

Після цього відбувся концерт.

ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ ІВАНА ФРАНКА НА СЕСІЇ ВУЦВК-у.

Дня 28. травня вечером на сесії ВУЦВК-у наркомос Шумський виступив з промовою, присвяченою десятиліттю від дня смерти українського письменника Івана Франка.

Іменем комфракції промовляв Н. А. Скрипник і зясував ролю покійного письменника в революційній боротьбі українських робітників і селян та в українській літературі. По промовах сесія ВУЦВК-у приняла слідуючу резолюцію:

„Заслухавши повідомлення Народнього Комісаря Освіти Шумського про вшанування памяти з нагоди 10 роковин смерти великого українського письменника Івана Франка— співця й борця за визволення трудящих від соціяльного й національного гніту — III-я сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету IX-го скликання горяче вітає пороблені в цій справі заходи Уряду.

„Сесія доручає Урядові зробити все потрібне для того, щоб твори й діла Ів. Франка були широко відомі, й на них виховувались робітничо-селянські маси, й особливо шахтярі Донбасу й Криворіжжя, що життя й боротьбу їх братів — бориславських шахтярів нафтового басейну на Зах. Україні — з усією силою великого таланту виспівав і описав в найкращих своїх творах великий співець визвольної боротьби трудящих, каменяр соціялізму — Іван Франко".

ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ ФРАНКА НА СЕЛІ.

З ріжних сіл Радянської України повідомляється про вшанування памяти Ів. Франка. У вшануванні взяли участь селяне, діти, школярі та сільська інтелігенція.

ФРАНКО, ПАРИЖ, „НАРОДНИЙ ДІМ" І ИНША САЛАМАХА.

У народній школі в Коломиї є одинока українська народня школа ім. Шевченка. У ній учить „руского язика"... Поляк, Ян Огановіч. Для характеристики компетенцій цього добродія та шкільних відносин у польській республиці подаємо дослівно таку промову, яку згаданий учитель мав на святочнім зібранні школи в роковини смерти Франка: „Ян Франке, як знаете самі, був рускі поет. Вже десять літ минуло тому, як він умер. Він уродився 1856. року, а умер 1916. року в селі Дрогобиччині, був сином коваля, сказати селянина. Він учився у Львові і у Парижі. Звідтам вернувся, бо написав „Захар Беркут", „Мойсей" і т. и. Захорував і вже від того часу більше не писав. Більше вам не буду оповідати, як знаєте самі. Я тілько вам пригадую, що обходить „Народний Дім" і бо що то вам нині... „Panie dyrektorze, może by coś zaśpiewali?" На це директор, польський щовініст, махнув рукою і зібрана на свято молодь та учительський збір розійшлись без співу.

УСПІХИ НАШИХ ЗЕМЛЯЧОК-АРТИСТОК НА ЧУЖИНІ.

Один віденський часопис пише: „Ми мали нагоду оглядати в „Neue Gallerie" на виставці образів Клімта емайлеві мистецькі роботи пані Дольницької та Окуневської, двох найліпших учениць школи мистецьких робіт (Kunstgewerbeschule), які отворили своє ательє в тійже ґалерії. Ми бачили прегарні брелоки, нараменники, чашки і більші фіґуральні композиції, як нпр. триптихон і „садок у раю". — Праці обох артисток виказують силу інтуїції та високу техніку і треба признати, що артистки вийшли на вірний шлях, аби те давне славне мистецтво, приноровивши його до новочасних вимог, добути з забуття і привернути йому в мистецтві належне місце. Дуже ми зацікавлені в дальших працях обох багатонадійних артисток". Старе візантійське мистецтво в мозаїці і в емайлевій техніці, як відомо, перейшло з візантійською культурою і на Україну. Зразки того мистецтва бачимо в Софійськім Соборі в Києві а в емайлях на епископських мітрах, нагрудних хрестах, перстенях, образах і домашних престолах. Радуємося подати нашим читачам звістку про успіхи наших землячок.

КИШИНЕВСЬКІ ВОЄННІ СУДИ ПРАЦЮЮТЬ.

До безчисленних нелюдських засудів кишиневського воєнного суду долучається ще один. В послідних днях відбувся там процес проти 12 селян за те, що вони нібито належали до терористичної орґанізації. 12 обжалованих засуджено на кару від 6 місяців до 6 років вязниці.

ВОЄННИЙ СТАН В ПОЛЬЩІ

ВІЙСКОВА ДИКТАТУРА ПІЛСУДСКОГО ВИКЛИКУЄ ВСЮДИ ЗАВОРУШЕННЯ. — НОВІ ЖЕРТВИ В ЛЮДЯХ.

ВАРШАВА, 28. червня. — З огляду на те, що в Лодзі і Львові відбулися демонстрації робітників, звернені проти єдиновластя і мілітаризму Пілсудского, оголосив Пілсудскі в цілій Польщі воєнний стан.

Великі плякати оголошують, яка кара припаде на тих, що не будуть повинуватися війсковим приказам і зарядженням, або захочуть страйкувати на залізницях, або будуть вагатися виповнювати наложені на них публичні обовязки.

Супроти цего зарядження відбулася в Варшаві велика демонстрація робітників, а рівнож і по других містах Польщі.

У всіх тих демонстраціях приходило до сутичок з війском і поліцією, наслідком чого було кількох убитих, а дуже богато ранених.

На Поморю приходить до дуже поважних заворушень. Толкують собі це як німецьку інтриґу, а другі демонстрації поясняють прихильники Пілсудского аґітацією і ґрішми з боку совітів.

ЩО ВЛАСТИВО ХОЧЕ ПІЛСУДСКІ ОСЯГНУТИ.

ВАРШАВА, 28. червня. — Ніхто не в силі збагнути плянів Пілсудского. Деякі вважають його маняком і напів божевільним. З армії усунув він кількасот офіцерів і кількох ґенералів за нельояльність супроти себе. Вчера мали відслонювати його памятник в Варшаві, але відслонне припинено, бо арештовано відкомендерованого до урочистости офіцера за те, що брав від Жидів хабарі та звільняв їх від військової служби.

ЕВРОПА ПЕРЕД ЕКОНОМІЧНОЮ КАТАСТРОФОЮ.

ПАРИЖ, 28. червня. — Міжнародна Палата Торговлі відбула наради і видала резолюцію, якою стверджує, що Европа находиться на передодні цілковитої економічної руїни та взиває всі краї до негайної ревізії дотеперішної економічної політики, особливо до знесення всіх тих заборон, які утрудняють експорт і імпорт.

Резолюція домагається рівнож від усіх держав кращого трактовання чужинців.

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ КАБІНЕТ НЕ ДАЄ НІЧОГО НОВОГО.

ПАРИЖ, 28. червня. — Бріянд стане взавтра перед парляментом і зарепрезентує свій десятий кабінет міністрів.

Кайо не буде міг одначе подати ніяких позитивних плянів, бо жде на вислід роботи експертів. Він тільки заявить, що за яких 10 днів буде мати ясний погляд що до дальшої програми і тоді доперва буде міг відповісти на всі інтерпеляції, які торкаються його ресорту.

Через те годі надіятися чогось інтересного з нарад парляменту. Треба ждати аж Кайо перестудіює положенне та предложить пляни ратунку Франції.

ЕСПАНІЯ НЕ ВИРІКАЄТЬСЯ ЛІҐИ НА ЗАВСІГДИ.

ПАРИЖ, 28. червня. — Еспанський король Алфонс заявив редакторови французької ґазети „Фіґаро", що Еспанія чуєся ураженою поступованнем Ліґи, одначе Ліґи не покине, коли вона направить свій блуд і дасть Еспанії те, на що вона заслугує через свою славну минувшину як і теперішність.

Король заявив, що Ліґа поповнила блуд, що не приняла до себе Німеччини з самого початку, бо Німеччині належиться місце в Лізі.

АРЕШТУЮТЬ ДАЛІ.

ПАРМА, Італія, 28. червня. — Арештують щораз то нових визначних фашистів, які вмішані в банкроцтво господарського банку в Пармі.

Арештовано між иншими гр. Люіджі Люсінані, що був в своїм часі президентом банку. Граф пробував поповнити самогубство перед арештованнем.

ЩЕ НОВІ ЗЕМЛЕТРЯСЕННЯ.

ЛОНДОН, 28. червня. — Великі землетрясення, які захопили головно острови і міста, що положені довкола Середземного моря, сягають далеко дальше, бо аж до Східних Індій. Захопили вони рівнож Синґапоре і середину острова Суматра.

ВРАЖІННЯ З ЕВРОПИ.

БЕРЛІН, 28. червня. — Др. М. Батлер, президент колюмбійського університету в Ню Йорку заявив, що в розмовах з дипльоматами, фінансістами і політиками не почув ще ні разу якогось лихого слова зверненого в сторону Анґлії, Франції чи Америки. Всі забули за війну і за ту ненависть, яку та війна спричинила.

Німеччина, на думку Батлера, підноситься дуже скоро і вертає до повної економічної рівноваги. Зате европейська демократія стоїть перед дуже важкими завданнями і буде змушена виплисти на ширше поле. Можливо, що Паневропейська Ліґа улегшить її ту розвязку.

На його думку, Европа має рацію, коли каже, що комунізм легше забити, коли з ним пристається, тому хибна є та політика, що не дозволяє навязувати з совітами навіть торговельних зносин.

Міжнародна торговля скорше приверне капіталізм в Росії, як всі воєнні виправи та бойкоти.

Европейська демократія хорує на думку Батлера тому, що там забагато заказують, а замало дають дійсної свободи. Европейська демократія мішається навіть до дрібниць і в той спосіб себе ослаблює.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВІ МІРИ ПРОГИБІЦІЇ

Нюйорський конґресмен Ла Ґвардія розвеселив недавно цілу Америку своєю заявою про прогибіцію. Закликав він до своєї конґресменської канцелярії ґазетних репортерів і фотографів, знимаючих рухомі фотоґрафії, і тут у їх присутности показав, як він вирабляє „законне пиво". Змішав він 2 части солодового тоніку, котрого виріб дозваляється законом, з одною частиною неалкоголічного пива, так званого „нір бір". Замішавши сю мішанину простим олівцем, він дав її скоштувати своїм гостям, і сі заявили, що напиток знаменитий. Тоді конґресмен заявив, що сей напиток має коло 4 процентй алькоголю. Хоча се більше, як дозваляється законом Волстеда, мимо сього конґресмен каже, що закон не може нікому заборонити вирабляти такий напиток, та що він перший готов піти в суд, якби його пізвав який закокурічений прихильник прогибіції.

Спершу здавалося, що такий закокурічений прихильник скоро найдеться. Та на загальне здивованне, прогибіційні урядники та аґенти Антисалунової Ліґи не дуже то палилися до такого процесу. Ще більше здивованнє викликало їх оправданнє, яке вони подали для своєї поведінки. Кажуть вони, що напиток, зроблений Ла Ґвардією, не противиться законови, бо він огидний в смаку й його ніхто не буде пити.

Становище справді небувале. Досі переслідувано всякого, хто вирабляв більше як пів проценту алькоголю, не питаючися, чи сей виріб смакує, чи ні. Розумовано, видно, розумно, що смак, як любов, правил не знає, і не те красне, що красне, але те красне, що подобається. Тому й становище прогибіційних загорілців не видержує критики. Вони бояться процесу не тому, що пиво смаку не має, але тому, бо вже навіть прогибіційним загорілцям стало ясно, що населенню вже досить прогибіційних процесів.

Дехто знова може поясняти се захованнє прогибіційного уряду ще одним. Як відомо, прогибіційні урядники переслідують робітників за виріб пива та муншайну, але не переслідують фармерів за те саме, признаючи в сей спосіб, що вони мають дві міри: одну для тих, яких можна карати, а другу для тих, яких не можна. Се власне міряння двома мірами тої самої річи й викликує обуренне населення проти прогибіційного закона. Приміром сеї дволичности є поступованнє уряду супроти конґресмена; якби так на таке дозволив собі „простий смертельник", то прогибіційні аґенти в мить булиби на його сліді.

ДВА ПАЦІЄНТИ

Ліґа Націй перевела операцію на двох пацієнтах: Австрії і Угорщині. І коли Ліґа може чимнебудь похвалитися, то певно найбільше тим, що її експерти чи там фінансові диктатори, Ціммерман в Австрії, а Смит на Угорщині, перевели ту операцію на загал успішно, ба навіть вратували обох тих схорованих пацієнтів від загибелі. Чи тільки виратували хвилево чи на довший протяг часу, на разі не знати, але виратували на всякий случай.

Звільненне Австрії і Угорщини з під контролі Ліґи Націй не означає ще, що оба ті краї політично і фінансово здорові. Правда, що Австрія має стабілізовану валюту, має її рівнож і Угорщина. Правда, що оба краї сплачують свої зобовязання, а бонди позички, яку вони затягнули, мають високий курс і добрий попит, але все те не вирішує ще всіх тих важких проблемів, які мають побороти ті оба краї, що були колись домінуючими в давній австро-угорській монархії, що жили і розвивалися коштом других країв і народів.

Австрія це край індустрійний, а Угорщина аґрарний. Оба вони лишені самі собі не можуть для себе вистарчити. Оба потребують широких ринків збуту, особливо Австрія, яка ніяк не може себе сама виживити. Безробіттє, яке сягало до кількох міліонів, це справжня катастрофа для такої малої країни як теперішня Австрія. Тому, коли вона має здорову валюту, то це ще не значить, що її економічна основа сильна. Навпаки в Австрії загально думають, що Ліґа уздоровила австрійського стерлінґа і зрівноважила буджет, але зате забила саму Австрію.

Та щоби не говорити, контроля Ліґи таки дещо помогла обом краям. Бо хто знає куди були би покотилися ті оба краї, колиб не були дістали кредитів. Большевицька аґітація, яка тоді в обох краях так сильно ширилася, булаб довела цілком певно оба краї до цілковитої анархії і руїни. Була тоді нужда та булоб ще гірше. А так в обох краях привернено порядок і оба народи приходять до себе. А коли тепер контроля Ліґи скінчилася, мають обі країни нагоду виказати свою власну ініціятиву та перевести таку санацію, яка для них найбільш відповідна.

Ліґа перевела на обох тих пацієнтах операцію і виратувала їх від смерти, себто цілковитої економічної анархії або й руїни. Виратувала від смерти, але їх не оздоровила. Бо й не могла. Оздоровленне обох країв залежить рівнож ще й від инших причин, які вже наскрізь політичної натури. Австрія мусить ввійти в склад німецької держави, а Угорщина мусить знова відзискати ті землі, які її відобрали аліянти, а які її правно належаться.

По усуненню фінансової контролі мусить наступити отже усуненне контролі політичної, яку наложив на ті краї верзальський договір. Тоді допера оба пацієнти виздоровіють остаточно.

ЖИТТЯ ТВОРИТЬ СВОЄ

Кожну вістку, що приходить зі старого краю взагалі, а з Великої України зокрема, треба приймати до відома обережно та критично.

Чим дальше, тим ширше розкриваються двері, через які буде можна заглянути в саму гущавину тамтешнього життя та скласти собі більше-меньше точно уяву про нього. Все яснійше стає, що там знову, як в старі часи царату, розступається все ширше та ширше прірва між живим життям, громадським, життям народу з одної сторони, а життям офіціяльним життям уряду, з другої. В той час, як уряд всіма силами пнеться, щоби втримати живе життя в бажаних для нього формах і рамках, сила громадського життя все зростає більше та витворює свої власні шляху розвитку. Чим далі, тим більще громадянство набірає сили, а уряд тратить свою контролю над ним і, аби не, відірватися зовсім від життя, що творить сам народ, йде безперестанно на уступки.

Комуністична партія вже давно зробила величезні непредбачені уступки в соціяльному життю совдепії. Вона відмовилась від негайного заведення соціялізму, натомість сама насаджує там типовий капіталістичний устрій.

З окрема на Україні заправилам партії та уряду прийшлося поступитися й своїми ідеями інтернаціоналізму, який завжди в московському виданню був типовим русоцентризмом, та поробити уступства в сторону політики націоналізму. Правдивіще сказати, таку політику провадить сама українська національна маса, видвигаючи з своїх лав відповідних національних діячів, а комуністам доводиться лише санкціонувати ті прояви національного життя.

Комуністична партія не хоче здавати своїх позицій, і тому народови довелося та ще й тепер доводиться вести уперту жорстоку й кріваву боротьбу. Лише слабість сил комуністичної партії та політика саморатування примушує комуністів йти на уступки. Звичайно при тих уступках вони завжди мають собі на меті вибрати такий момент, коли вдалосьби їм повернути колесо історії назад. Звідси й випливає та нерівність в большевицькій політиці: то скоки вбік, то знов відступлення назад, як це ми часто спостерігаємо. І хоч такі ухили иноді бувають значні, всеж таки життя прямує нестримано вперед, лише на час затримавшись на тих узбічах. Большевики всіма засобами встромлюють патики в колеса громадського поступу взагалі, а зокрема в розвитку українського національного життя та консолідації національних сил, національної території і т. п.

Одним з проявів такої їхньої роботи є те безконечне виділювання на Україні окремих національних районів та національних громад, що вони так ретельно переводять в життя. Кождій такій громаді, чи районови большевики надають права нібито якоїсь малесенької суверенної держави, заводячи на ріжних мовах судівництво, ведення адміністрації то що. Твориться якесь вавилонське стовпотворення й все те лише для того, щоби затримати національну консолідацію України.

Але подавляюча маса української національної стихії поволі заливає всі ті чужинецькі островки, що втворилися довгим співжиттям з Московщиною, а передовсім міста. Українська національна стихія, розбуркана недавним поривом кріавої національної боротьби, з села виходить все більше та більше, заливаючи чужі центри України. Хоч це прицес може й довгий і його завжди гальмує антинаціональний уряд, всеж він непереможний і нестримний.

Заливши меньші центри, він поволі докочується до мізка України, до її політичної столиці. Культурна столиця, Київ, уже давно почала відогравати свою стару ролю творця і сіяча української національної культури. Там наперекір бажанню політичної столиці, експозитури Москви, Харкова, українська культура шириться, кріпне й розвивається.

На перше місце треба поставити звичайно Академію Наук, яка в страшній матеріяльній нужді провадить титанічну працю. Члени тої Академії та їх співробітники, часто в голоді-холоді, виконують кольосальну наукову працю. Не мають вони засобів, щоби свою працю поширити, розпублікувати, але вони працюють неупинно в повній вірі, що будучі покоління будуть більше щасливими й побачать їх праці оголошеними. Большевицький уряд знаходить величезні кошти на утримання ріжних своїх органів міжнародної пропаґанди, на блискучі представництва, дорогокоштовні балі й розваги тощо, але не знаходить мінімума коштів для забезпечення нормальної праці українського огнища національної культури, Академії Наук. Беручи гроші з України, той московський уряд дає непропорціонально більші кошти на російську Академію Наук в Петербурзі, ніж на українську Академію в Києві. Але всеж праця Української Академії йде, та зусиллям подвижників її, людей української науки, там витворюються найвищої вартости національні українські цінности.

Також іде праця в инших наукових інституціях: по ріжних наукових товариствах, книгозбірнях, музеях, архівах, етнографічних та инших комісіях, товариствах та орґанізаціях.

Повстала неоціненої вартости всеукраїнська публична книгозбірня, яка вже тепер займає місце в рядах найбільших та найліпших світових книгозбірень.

Коли подивитися на підготовку кадрів нових культурних робітників на національній ниві, то доводиться й тут сконстатувати, що життя не стоїть на місци, а йде все вперед. Правда, темпо розвитку того життя повільне, утруднене, бо тут знову большевицький уряд не сприяє його розвиткови, а навпаки, дивиться на нього, як на зло, якого без ризика для свого життя не можна уникнути.

Так іде творення основ українського національного життя. На стрічу йому йде непереможна народня національна стихія, яка все щораз більше вимагає для себе національної просвіти. Лише сила тих національних низів, тих величезних мас народу, що прокинулися до свідомого національного життя, примусила большевиків згодитися на творення основ української культури зверху. Що більше, вони поспішають накласти своє пятно на все те, що без них і проти їх волі витворюється на культурно-національному українському полі.

Тому, що розвиток культурно-національного життя на Україні йде органічно з самих низів, з самої гущавини народніх мас, можна бути цілком спокійним за будучину українського народа. Немає сили, якаб могла зломати дерево національно-культурного відродження, яке все міцнійше та глибше корінням впивається в національний ґрунт.

За культурно-національним розвитком прийде й політичне відродження українського народа. Такий закон розвитку національностей та повстання національних держав.

Тому нині ми не можемо сказати, що на Україні теперішній час се „пропащий час", як то ми говорили про страшні часи життя України під російським царатом. Життя національне на Україні не завмерло, не застигло на місці, а неупинно йде вперед та розвивається в глибину і в ширину.

Хоч це й не подобається сучасним владикам нашого народу та йде проти їх волі, всеж таки нема вже змоги творчу силу того життя спинити.

ГОЛОСИ ЧУЖОЇ ПРЕСИ ПРО УКРАЇНУ.

PETLURA AND THE JEWS.

No Racial Motive in the Murder of the Ukraine Leader

To the New York Herald Tribune:

I was glad to read in the Herald Tribune of May 25 the most accurate, though scant, information about the post-war developments in Eastern Europe in which the murdered General Petlura was playing an important, effective role. It is strange that some newspapers published chaotic, false reports concerning Petlura's political activities as well as his attitude toward the Jewish population in the Ukraine.

Nobody of the Ukrainians believes that the revenge had a racial motive, the source of the fanaticism of the assassin must be sought elsewhere. It will be the task of the trial to bring out the circumstances that thrust the murderous weapon into the hand of the avenger.

It is officially evidenced that the late general in chief, while ruler of the Ukraine, ordered the infliction of the most severe penalties of the law on all those found guilty of any oppression of the Jews. On the other hand, he was not responsible for the sporadic pogroms committed by the irregular combatants whose activities he supressed all the time.

In the Daily Order by the Supreme Commander to the troops on August 26, 1919, Petlura stated as follows: "The sinister men of the 'Black Hundred' and the 'Red Hundred' are but one band. They are assiduously weaving the spider's web, provoking pogroms of the Jewish population. They thus succeed in defiling our struggle for liberty in the eyes of the world and compromise our national cause. ...This population has lived with us for centuries and shares our pleasures and our sorrows. ...The chivalrous troops who bring fraternity, equality and liberty to all the nationalities of Ukraine must not listen to the invaders and provocators who hunger for human blood."

Now, the outrage has found not only its victim in the person of the late general in chief as a standard bearer of the Ukraine's independence, but also violates honor and the good reputation of the Ukrainian name. From this viewpoint the murder must be also condemned.

Prof. ANDRE MYKYTIAK,
Former Secretary of the State Directory of Ukraine.

New York, May 27, 1926.

ANOTHER POLISH PROBLEM.

Poland's troubles are further complicated by the uprising in East Galicia of Ukrainians, who believe they see in the crisis at Warsaw a chance to throw off the yoke they find intolerable. The Ukraine, besides East Galicia, includes Northwest Bukowina and Northeast Hungary. It has a population of 35,000,000. Russia has tried to blot out the name, originating in the eleventh century, by calling the people Little Russians, South Russians or Ruthenians.

Poland, for her part, has striven to assimilate or to subjugate a people whose traditions are those of peasantry, not aristocracy, and has encountered steadfast resistance. But in the partitions of Poland at the close of the eighteenth century the Bukowina and Eastern Galicia fell to Austria, and Austria has allowed the Ukrainians opportunities for development that have been denied by both Poland and Russia. That is why we find the resistance to Poland's demands now centering at Lemberg and Tarnopol in the Austrian Ukraine. It will be difficult to stir up more than a localized opposition, because outside of the Austrian Ukraine, which is but one-eleventh of the whole area, there are few roads, and these are abominable. Poland relies on that fact to prevent the success of the insurrectionary movement.

(New York Evening Post)

УКРАЇНЦЯМ НЕ ПОДОРОЗІ З ПОЛЬЩЕЮ

(Надіслана стаття).

Почалися в Польщі дні диктатури Пілсудського. Европейська преса, а почасти і американська, висловлює з приводу цього факту ріжні гадки. Найбільше панує між ними гадка, що Пілсудський наконець знову втягне Польщу в міжнародню авантуру. Висловлюються ріжні гадки про причини, які приведуть до тої авантури, але всі сходяться на тому, що недалека війна між Польщею і совдепією зовсім можлива.

Деякі, і то навіть поважні ґазети, висловлюють гадку, що Пілсудський буде шукати порозуміння з Німеччиною та він може навіть відмовитися від Ґданського коритара, аби тим позискати прихильність Німеччини. В заміну за страту виходу до моря через той коритар, вирізаний антантою штучно на живому тілі Німеччини, Польща думає найти вихід до моря через Литву, або через инші прибалтийські держави, втягнувши їх в тісцийший союз, економічний, мілітарний, а то, як пощастить, і в політичний.

Переведення в життя такого пляну дасть Польщі дуже багато зовнішньої праці, що на довший час відтягне увагу населення від внутрішнього становища Польщі. Взагалі мусимо зазначити, що скерування інтересів населення певної держави, особливо в часи його незадоволення внутрішнім становищем своєї держави, се звичайний спосіб державних урядів. Хоч рідко коли цей метод зрештою приводив до бажаного наслідку а всеж він практикувався не раз. Тому й можливо, що Пілсудський спробує стати на цей слизький шлях.

Також досить уперто говорить преса про можливість нової спроби Пілсудського відробляти страти Польщі на заході при помочи надбань на сході. На сході він може поставити собі за завдання осягнути нарешті ті межі Польщі, про які мріють найкрайнійші польські імперіялісти.

Ставлячись з великим застереженням до можливости війни між Польщею та совітами, всеж, знаючи авантюристичну вдачу Пілсудського, не можна вважати й таку несподіванку для нього неможливою.

Зате меньше можна чекати нападу большевиків на Польщу, бо вони бояться війни, знаючи свою нездібність провадити її та не маючи до того відповідних матеріяльних ресурсів та инших засобів, яких вимагає сучасна війна. Крім того й причини до такої війни з боку большевиків немає; їх, як і царський російський уряд, лякає приєднання до України тих величезних, свідомих національно українських мас, що заселюють Галичину та инші українські землі, які большевики рижським миром віддали на повну поталу Польщі. Для них досить і того клопоту з національним українським питанням, який вони мають на українській етноґрафічній території, що знаходиться під управою комуністичної Москви.

Та колиб проти всяких льоґічних сподіванок прийшло до війни між Польщею та большевиками, то найскорше ініціятором тої війни буде Польща. Вона може напасти на українські землі, щоби від них відрізати для себе ще одну частину.

Звичайно Польща, роспочавши нову авантуру, знову спробує знайти певну групу серед Українців, яка піддалась би на її принаду „за нашу і вашу вольность". Дуже можливо, що її й найде, бо має вже вона таких горячих польських патріотів, та ще й в додаток і пілсудчиків, як отаман Оскілко на Волині та инші, що шлють Пілсудському вірнопіддані телеграми. Звичайно, се не буде вислов бажань більшости ані навіть поважної меньшости Українців, а просто виступ невідповідальної ґрупи ріжних авантурників. Та це не зашкодить Польщі зробити з них, для пропаґанди „гарячих українських патріотів та виразників стремлінь українського народу". Фальшувати опінію, Поляки — знамениті майстри.

Вся українська національна боротьба стремить до створення соборної й незалежної української держави. Перешкодою на шляху здійснення українських національно-державних ідеалів стоять головно Москалі й Поляки, в меньшій мірі Румуни.

Теперішній стан України такий, що вона ні соборна ні самостійна. І те і друге ще треба здобути. Як підготовка до того є творення національно-культурних цінностей, що тепер і переводить українська нація.

Для здійснення соборности, український нарід мусить впершу чергу відібрати ті кольосальні землі, що захопила Польща.

Для здійснення самостійности треба відбити Придніпрянщину від Москви.

Кожне з цих двох завдань може бути переведене в життя окремо й не одночасно. Може бути здійснена в першу чергу соборницька ідея, себто прилучення до Великої України всіх тих земель, що стогнуть і крівавляться під польською окупацією, а потім вже самостійницька. Може бути й навпаки: впершу чергу усунена московська окупація з Придніпрянщини, а потім уже приєднання до неї инших земель.

Якуж ідею з цих двох Українці можуть перевести в життя, йдучи з Польщею? — Жадної.

Колиб Польща виправилася в похід на большевиків, то вона малаб одиноке завдання: поширити межі свої на сході. Себто приєднати до себе ще більшу скількість українських земель. Розбити й знищити большевиків, майже всю довоєнну Росію, вона не малаб сили. Тому не моглаб й подиктувати Росії визнати Україну та сунути свою окупацію з її земель. Хочби на перекір всякому здоровому розумови таке й сталося, то тоді з України булаб утворена якась невеличка буферна держава, що моглаби істнувати лише з ласки своїх сусідів, та булаб постійно ними експльоатована.

Український національно-державний рух зовсім не таке ставить собі завдання.

Коли ми не можемо до якогось часу здійснити ні одного з поставлених нами завдань, то мусимо ще трохи вичекати, набратися сили й більше підготовитися, аби у відповідну хвилину здійснити одно з них, або одночасно обидва.

Колиб Польща затівала якусь нову авантуру-виправу війною на українські землі, то ми мусимо рішучо проти сего протестувати й активно боротися, бо кожен зовнішній похід на українські землі знищить ті паростки національно-культурного життя українського, що дають надію розростися в буйне дерево. Корінці тих паростків заложені ще в минулому століттю, розрослися були буйно в часи революції 1917. року, але їх затоптано брудним, крівавим московським чоботом. Тепер вони знову вибиваються до життя з під того чобота й де-не-де починають буяти пишним зростом. Кожен чужинецький чобіт, що ступивби тепер на українську землю, знову стоптавби й знищивби ті паростки, в яких лежить запорука здійснення нашого національного ідеалу.

Між сучасною большевицькою владою й населенням совдепії зрештою прийде до внутрішнього конфлікту і тоді український нарід своїми власними силами здійснить свій ідеал — Самостійна Україна. А другий ідеал — Соборна Україна може буде здійснений в наслідок внутрішнього конфлікту в самій Польщі ще до того, або й потім.

Отже ми повинні загодя світови рішуче заявити, що колиб Польща затівала яку авантуру на Сході, то нам з Польщею не по дорозі.

В. К.

З українського життя в Америці.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА.

Образ з життя громади.

Місточко Централія є дуже маленьке, бо за пів години перейдеш здовж і поперек. Положене між горами, вкритими лісами. Як далеко оком сягнеш, побачиш тільки ліси-зелень, а дене-де виглядає з них чорний камяний вугіль, коло якого тутешні мешканці працюють і з того удержуються.

Мешканці Централії є мішаної народности, але більшість становлять Українці-Галичане, які поселились тут перед роками і походять переважно з тих трох повітів: Сколе Турка і Скалат.

Хоч як мала громада є Централія, одна на просвітному полі вона є дуже велика, то мусить кождий признати хоч би тільки з сих фактів. Мають велику понад стоакрову земельну власність, на котрій видніє на горбку гарна невеличка деревляна гр.-кат. церква з галею. На боці є досить гарний парохіяльний дім з огородом. Дальше на горі є цвинтар, окружений лісом. Поміж церквою, парохіяльним домом і цвинтарем є велика площа, на якій відбуваються пікніки або січові справи, а ще є досить місця, на якім з часом можна буде побудувати школу.

Мають зорганізовану Січ, яка гордиться величавим синьожовтим прапором, на якому красується наче живий батько Хмельницький. (Прапор коштує 250 долярів).

На протязі девяти місяців за стараннєм п. І. Гуцуляка відограно 13. червня з ряду третє представлення „Дівочі мрії".

Представлення се пригадало старокраєвий образ бідного селянського життя і заразом поучаюче для молодіжи зглядно для дівчат, які погорджують рівними їм хлопцями а гонять за розкошами, щоб хотілиб попасти в панську ласку, але зведені стають жидівськими наймичками.

Головні ролі як „Марти" дуже гарно відограла п. Грабович, котру публика вже богато разів мала приємність побачити на сцені. „Охрима" грав п. Прокопчак з належною поважною батька. „Орисі" знаменито відограла панна М. Борис, в співом присутні були дуже захоплені. Решта аматорів, між котрими майже половина виступала перший раз на сцені, відограли свої ролі на загал вдоволяючо, а се вже повинно заохотити їх до дальших виступів.

До співу і підчас павз грав на скрипці п. І. Гуцуляк в супроводі фортепіяну, що до якого виказав здібности молоденький хлопчина Миколько Грабарович.

Галя була битком набита не тільки своїми, але також були гості з Маганой Сити і других околиць. (Заховання публики було оголошене в „Свободі" ч. 143 під заг. „Голоси читачів"). Чистого доходу було 130 долярів, які призначено на поправу церкви.

На Зелені Свята т. е 20. червня по відправі в церкви вируршили Січовики в синьо-жовтих лентах з прапором на чолі і цілою процесією на цвинтар, де на могилі відправив панахиду о. Боярчук і відтак зібрав добровільні жертви в сумі 33 доляри, які призначено на інвалідів в старім краю.

На могилі виголосив промову предсідатель Січи п. Чепа. Він зясував коротко перебіг січовиків і їх діяльність в світовій війні і війні польсько-українській, поручивши також теперішні подиї в старім краю, як також дав поклик до дальшої організації Січи. Потім виголосив коротку промову п. Семен Лев, а була вона така:

„Шановна Громадо! По цілому світі, де тільки находиться громадка свідоміших Українців, стараються вони в який би то не було спосіб вшанувати память наших героїв, котрі в боротьбі за волю віддали все, що мали, а то своє найдорозше молоде життя. І ми нині зібрались на отсій могилі, щоб споминути не злим тихим словом найкращих синів України.

Перенесімся духом на нашу рідну землю, в наші рідні сторони, пригляньмося їм і щож там побачимо? Чи може гарні парки і памятники? Чи може гарні високі школи? Або може наших батьків, нашу рідню, що іздить в розкішних автомобілях? О ні! Ми там замісць гарних парків побачимо, що наша земля зорана гарматними кулями, засіяна кістками і зрошена кровю наших молодих борців. Замісць памятників побачимо шибениці, на котрих так багато повисло наших свідоміших селян. Замісць високих шкіл побачимо тюрми, в яких в голоді і холоді роками караються наші громадяне. Побачимо таких наших батьків, що замісць їхати автом іде босий, обдертий, голодом зморений з цілоденної тяжкої праці в полі. Так вертає наш бідний зпрацьований брат, наробившись у полі, і клене свою лиху долю, що він тяжко гарує, а прийде Лях і зідре з него все за податок. А що найважніше. Побачимо ще сотки тисяч могил з похиленими деревляними хрестиками, а з тих могил, яких число ще й тепер збільшається, почуємо голос: „Помсти, помсти на Ляха". Наші молоді герої, кладучи свої буйні голови в могилу, полишили нам до викінчення недовершене ними діло, а се: боротись з нашим віковічним ворогом Ляхом, боротись до загину".

Як шановні читачі бачать, наші громадяне в Централії гідні наслідування. Вони не тільки, що вшанували память поляглих наших героїв, але також не забули про оставших героїв-інвалідів, котрі тепер доживають свого віку, як нездібні каліки, а ще до того терплять нужду і знущання зі сторони наших окупантів. Дальше своїх дітей виховують в українськім дусі, а се вже видно з того, що молодіж тут роджена і тут кінчила англійські низші і висші школи говорить чистою українською мовою.

Тогосамого дня під вечер відбувся також пікнік, на котрім старі імолоді гарно, товариско і тверезо забавилися. Вертали ми домів пізно при сяйві місяця.

Гість зі Шамокін.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В память С. Петлюри.

Заходом Українського Товариського Клюбу відбувся дня 23. ц. м. вечером в льокали Т-ва „Січ" ім. Б. Хмельницького відчит в память Великого Борця України, Покійного С. Петлюри.

З промовою виступив В. Кедровський, який зясував діяльність С. Петлюри в початках будови української державности. В дальших виводах бесідник представив Покійного, яко знаменитого оратора і доброго організатора, який умів на запущений український ниві та в хаосі зорганізувати українське військо, яке так довго з пожертвою могло опиратися всім ворогам, які тоді напирали на Україну мов саранча.

Покійний поробив багато промахів політичних. Однак, знаючи всі ті обставини, серед яких мусів С. Петлюра працювати, треба глядіти на ті помилки инакше, як ми звикли глядіти. При кінци своєї промови бесідник зазначив, що смерть Покійного причиниться до ще більшої консолідації і з його невинної крови повстане велика і сильна українська республика.

Відтак бесідник попросив присутних встати, щоби тим вшанувати память Борця.

Опісля забрав слово д-р Мишуга та вказав на історичну звязь теперішної визвольної боротьби з минувшиною та підніс, що й в тій послідній боротьбі не були ми вільні від тих помилок, які поповнювали колись наші Гетьмани, що хилилися то в польський то в московський бік.

Хотячи ратувати українську державність, Петлюра іде за помочю до Поляків, та годиться на окупацію західно-українських земель. Поляки, бачучи критичне положення України, використують Петлюру підло та по злодійськи, а навіть зраджують його самого. Ця остання трагедія раз на все переконала нас, що нам треба опиратись тільки на народній масі, не покладаючи надії на сусідів, чи то на Поляків чи Москалів. Історія осудить остро пок. С. Петлюру як політика, але не кине на него каменем, бо він любив свій нарід і служив йому вірно.

Потім говорив А. Микитяк про невідрадне становище представництва уряду У. Н. Р. у Варшаві, про його розчарування до Поляків, а відтак про фактичну польську зраду і підлоту.

По відспіванню, „Не пора", присутні почали розходитись з вірою, що память про боротьбу С. Петлюри за самостійність України буде жити на все між нами, і буде заохочувати нас до дальшої боротьби.

На слідуючу середу (30. червня) відбудеться в тім самім льокали дискусія з рамени Січи на тему: „Січова ідея".

М. Мостенський.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Подаєсь до загальної відомости, що новозаснована Гетьманська Січ в Ню Йорку, Сотня 9-та, 5-го Округа С. О. У. в Зл. Держ. і Канаді, відбуває свої сходини кождого четверга від год. 8.30 вечером поки що в сали ч. 4 Укр. Нар. Дім, 217-19 E. 6th St., N. Y. City.

В члени Гетьманської Січи приймаєсь кождого Українця і Українку, які переконались або хочуть переконатись, що партійними роздорами, сварнею і галасуючим патріотизмом не то що ніколи не збудується Вільної Української Держави, але свідомо чи не свідомо віддаємо самі себе в руки наших ворогів на цілковите знищення.

Тому в кого бється щире українське серце в грудях, а в жилах козацька кров грає, хай в найблизший четвер приходить на збори Гетьманської Січи в Ню Йорку. 150

ЗА СТАРШИНУ СОТНІ 9/V:
П. Римар, сотник.
М. Фенчинський, секретар.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ

Українського Демократичного Клюбу відбудуться в ЧЕТВЕР, 1-го ЛИПНЯ 1926 р., о год. 8-ій вечер при 60 St. Marks Place, New York.

Mr. H. K. Hutchens управитель одного з більших банків на Wall St. буде говорити о фінансових справах державних і приватних.

На сі збори Члени Клюбу можуть прийти зі своїми знакомими і не членами. 149-50

ЗА ВИДІЛ:
Волод. Юрковський рек. секр.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(16)

— Вуйку, лишіть се і не компромітуйте мене більше! — Віра аж скрикнула. — Бачите, як він мене вже хоче і не хоче бачити. То якийсь неокресаний мурга, коли таким некультурним способом виявляє свою ненависть до дівчини, котра йому нічого лихого не вдіяла. Я вам казала, що він не простить мені тої послідної моєї проповіди, хоч повинен би знати, що я маю рацію. Тепер зачинаю підозрівати його, що він знав, хто я. Він лише будь то би гадав, що я покоївка. Гадав, що розігріє мене і моїм коштом забавиться. Побачивши, що не для пса ковбаса, він зненавидів мене і мститься так ординарно.

— Насамперед, нічо такого страшного не сталося. Подумай собі, що то був обливаний понеділок. Друге, Вірочко, він не знав, що йдеш попри вікно.

— Знав дуже добре. Мабуть гадав, що я нарошне робію променаду, щоби він мене побачив і вийшов до мене. Зробив собі сатисфакцію і виллляв на мене мидницю.

— Вірочко, то я винен...

— Та ви винні, бо ви вмовляли в мене, що всьо буде добре; ви затягли мене під його хату. Як би не ви...

— Не в тім моя вина. Вина в тім, що я сам порадив йому виллляти мидницю крізь вікно. Я сам.

— Ви порадили і він радо послухав, бо побачив мене. Мабуть потому затирав руки з вдоволення.

— Кажу тобі, що він тебе не видів. Коли побачив, що сталося, хвилю стояв задеревілий. Очунявши, замахнувся на мене мидницею, щоби нею мені провалити голову. Я відскочив і заслонився рукою. Він мидницею вдарив тільки по руці. Кинувши мидницю в кут з такою силою, що аж в двоє зігнулася, став мене ганьбити останніми, найординарнійшими словами.

— Та за що? — Віра спитала.

— За що? За те, що намовив його воду з мидниці виллляти крізь вікно і він, замість на дорогу, виллляв на тебе. Я вже від него знав, що він тебе любить. Але щоби можна вщаліти від думки, що через таку дурницю втратить тебе, я не знав. Став рвати собі волосся, бігав по хаті, ломив руки. На раз прискакує до валізи, витягає револьвер і кажучи „без неї нема мені життя!" прикладає револьвер до голови.

— Комедія! Приклав, але роздумавсь і не застрілився.

— То не була комедія. Я, що досі сиджу і дивився, як він шаліє, бачучи, що погано, вдарив пястуком по його руці і револьвер впав на ліжко. Бо він стояв біля ліжка. Я хап, і до кишені. Ось той револьвер!

Клим витягнув револьвер з кишені і поклав на столі.

— Правда се? — Віра спитала шепотом.

— А відки би револьвер взявся в моїй кишені?... Радник утихомирився, аж коли я дав йому слово чести, що тобі поясню, як се було з тою мидницею... Чи тепер віриш, що він любить тебе?

— Як би я знала, що то не була комедія, та що він не прибільшуєте, то увірила би... Але він цілком не знав мене. Вчера, як зрахувати до купи всі хвилини, то я була з ним найбільше годину. Деж се можливе, щоби мущина ще й в таких літах, так раптом залюбився, і то так по вуха? По одногодинній балачці з дівчиною, котру перший раз бачить! Він комедіянт, і ви троха перебоpщуєте, щоби мене потішити.

— А ти довше знаєш його як він тебе? Ти довше балакала з ним, як він з тобою? То треба менше часу, щоби залюбитися?

— Або я його люблю?

— Віро!... Ти його не любиш? Сказати йому се?... Чи може написати?

— Скажіть, або напишіть, мені однаково.

— То добре. Іду до хати і напишу.

Клим вийшов з бесідки, але до хати не пішов. Станув за бесідкою і наслухував.

— Нехай пише! — Віра думала, позираючи на лежачий на столі револьвер. — Вуйко дурить мене. Знає, що я його люблю, отже хотів би його сприймати для мене. Дуриться, що й в него вмовить його любов до мене, так як в мене вмовив до него і я справді вдуріла. Але я знаю, що з того нічо не буде. Для мене вже нема спасення...

Дівчина вхопила револьвер, приклала до голови і потягла за язичок. Когутик клапнув, револьвер не вистрілив. Потягла ще раз, когутик ще раз клапнув.

— Що ти робиш! — Клим крикнув, вскочивши в бесідку. Тим револьвером нічого не вдієш, бо він не наряджений.

— Вуйку, ви собі з мене робите забаву! — Віра крикнула сердито, викидаючи револьвер понад голову Клима з бесідки в сад. — Аж тепер показалося, що й радник грає комедію, стріляючися. Се була іронія. Він так закпив собі з мене. Стрілявся, але порожним револьвером.

— Коли він хотів застрілитися, револьвер не був порожний. Лиш потому, вийшовши від него, я патрони повитягав. Ось вони.

Климецький вийняв з кишені пару патронів і показав дівчині. Ся смішна пригода з револьвером, зломила роспуку Віри. Сіла на лавці, кажучи:

— Я вже сама не знаю, що говорити, що думати. Все те якесь таке замотане, загадочне...

— Ні замотане, ні загадочне. Він любить тебе, дуріє за тобою. Як не подаш йому руки до згоди, то... в мене револьвера, але готов втопитися. Чи вже віриш мені? І чи віриш, що він тебе любить?

— Та вуйку, — відповіла зітхаючи.

— А як би освідчився, вийдеш за него?

— Та... та чому ні... Когож иншого я тут на селі, ще й в горах дістану? Як взагалі який знайдеся, то ліпший не буде. А... він ще може не знає, що... я така бідна.

— Хто тобі казав, що ти бідна?! — Клим бовтнув сердито. — Маєш вуйка! Твій вуйко не на те колись телепався аж до Америки, щоби вернути з порожними руками... Тепер іди до хати і переодягнися. Хоч ти вже майже висохла, то блюзочка втратила форму. Маєш синю хустину на голову?

— Маю. На що вам хустина, ще й синя?

— Мені вона непотрібна. Ти возьми на голову синю. Ти бльондина, в синій буде тобі гарніще. Не виключене, що зійдемося з радником. Я хочу, щоби то йому ще ліпше подобалася.

— Колиж бо та синя пустить. Було би шкода, бо дуже гарна.

— Пустить? Тепер дощу нема. Хиба злиняє до сонця.

— А як радник ще одну мидницю виллє на мою голову? — Віра замітила усміхнувшися.

— Коли ти на сподах тої купелі смієшся, то вже всьо буде добре. Гони! Переодягнися, возьми синю хустину і прийди сюди назад... Ага! Револьвер ще лежить десь там в траві. Хиба не хочеш, щобя я його шукав!

— Я викинула, я знайду.

Віра вибігла з бесідки, принесла револьвер і побігла до хати переодягатися. Коли вернула, Клим вхопив її за руку і став нею крутити, з усіх боків приглядаючися, та усміхнений, поцмокував,

— Скажу тобі, Вірочко, що боюся.

— Боїтеся, що ще раз хлюсне і ся хустина злиняє? Не бійтеся. Попід готель вже не підемо. Чейже не буде ганятися за мною по цілім Микуличині з мидницею повною води.

Мені саме попід готель треба. Але я не того боюся. Я боюся, що як зійдемося всі троє, то почубимося. Не всі троє, тільки я і він. Бо ти тепер, ще й в тій хустині... якась така, що й мені зачинає слинка течи... Кажу тобі, як тебе побачить, то до решти вдуріє.

— І вилле наразі аж дві мидниці.

— Ти все своє. А я тобі кажу, що як зійдемося всі троє, то по кількох словах підемо всі троє до мами і з мамою до парохіяльного уряду давати на заповіди.

— Не скоро зійдемося. Бо він буде мене виминати, я його.

— Гора з горою не зійдеся, а чоловік з чоловіком, ти з ним, хто зна, чи не за пару хвиль. Ходім!

— Куди підемо?

— Насамперед поступимо до готелю, до Мошка.

— А я буду робити промінаду під вікном радника, щоби ще раз мати обливаний понеділок.

— Віро! Як ще раз бовтнеш про ту купіль, то... ну!

— Я під готель не піду. Не піду і вже!

— Його тепер там нема. Він пішов погуляти.

— Ви дурите мене.

(Дальше буде).

Валентина Завадська.

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Докінчення).

Коли одначе говоримо про жінку працьовницю, або урядничку, то це слід розуміти лише відносно самих скромних та невідповідальних посад або урядів, бо все, себто поплатніше, заняте мущинами. Найбільшим атутом в руках противників жіночого рівноправя є певні точки фабричного законодавства, які обмежують жіночу працю, не дозволяючи робітницям працювати по ночах, або в якихнебудь спеціяльно тяжких умовах, з огляду на збереження раси. Отже, кажуть вони, праця жінки, помимо її власної волі, не може бути остільки продуктивна, як чоловіча. Базуючись на поглядах фемінистичних, не можна не зазначити, що ця опіка є річю дуже небезпечною для жіноцтва. Борючись за однакові права, ми не вимагаємо инших умовин праці для жінки, як для мущини. Той, хто обстоює поліпшення умовин праці для жінки, дуже часто трактує справу занадто теоретично, так мовляв, по традиції. Правда, нічна праця шкодить здоровлю, але є однаково шкідливою для жінок і чоловіків. Проте значно шкідливішим для здоровля є голод від безробіття, або недостаточний заробіток!

Статистика останніх часів установила, що 67% жінок примушені працювати на кавалок хліба, бо ніхто їх не утримує. Колиж з останніх 33% виключити дівчат, підлітків, котрі не можуть ще заробляти, та старих, які втратили здатність до праці, чи багато лишиться жінок, котрих утримують їх чоловіки? Нарешті, як має бути з розведеними та вдовами? Хтоб годував їх, колиб не дати їм праці до рук?

Чоловіки завсіди побоювалися жіночої конкуренції, а за останніх часів рішуче обєднуються для оборони перед жіноцтвом і виступають проти нього в пресі.

Вже від кількох тижнів у віденській газеті „Нає Фрае Пресе" ведеться завзята полеміка між феміністками та „маскулістами". Першу ролю з боку феміністок відіграє славна данська письменниця Карін Мікаеліс. Вона гаряча прихильниця матріярхату і каже:

„Я ніколи не сумнівалася, що мущини також виступлять в оборону своїх прав: Тільки вони зробили це скорше, ніж я припускала. Цьому виною тяжкі часи... Я переконана, що за яких сто літ, життя остільки зміниться, що „дім" належатиме до матері, діти матимуть виключно її назвиско і ані держава, ані приватні особи не посміють розслідувати, хто батько її дітей!"

Карін Мікаеліс сподівається „Золотої Доби" для жіноцтва за яких сто літ! Можливо... А теперішне жіноцтво тимчасом обмежується слідуючими постулятами:

1) Однакова професійна підготівка для хлопців і дівчат;

2) Рівність прав служби з мущинами на постах правничих, адміністраційних, професійних з однаковим авансуванням;

3) Рівність платні за однакову працю.

4) Жадних обмежень для замужньої жінки.

VII.

Цей огляд не був би повний, колиб не згадати хоч кількома словами окремі, мало нам відомі держави, а побіч них тзв. екзотичні краіни, які одначе не лишилися без фемівістичних впливів. Не можу також не спинитися на успіхах жіноцтва в сфері інтелектуальній, де за короткий час по війні поороблено величезні кроки вперед.

Перше місце між екзотичними занимає безперечно Індія.

У глибокій старовині мала там жінка дуже шановане становище. Сліди того залишилися в богатьох релігійних обрядах і в самій назві батьківщини — матернім краєм. Опісля через наїзд магометан жінку замкнено до гаремів. Будучи відрізаною від цілого світа, вона остаточно занепадає і нема мови не тільки про будьяку її участь в громадському житті, але й навіть про елементарну освіту. Передчасні одруження, нерідко в віці 10—12 літ, одразу впроваджують жінку-дитину у невідповідну для неї сферу, а замкнене, антисанітарне життя викликує хрочінні хвороби і страшну смертність поміж жінками та немовлятами.

Поступові Індуси добре бачили цей катастрофальний стан і звернули енергію на те, щоб створити з одного боку жіночий медичний персонал (бо чоловікам-лікарям вступ до гаремів заборонений), а з другого боку — підготовити кадри учительок для гаремів, щоб несли в ці закамарки світло культури. Дотепер нараховують там 13,664 жінок лікарок, 64,856 лікарських помішниць та акушерок і 35,845 учительок. Звичайно, то за малі цифри для 320 міліонового населення Індії, але це тільки початок і треба визнати, дуже вдалий. Досі в Індії істнує 12 університетів, де побіч з мущинами студіюють жінки, а для магометанок, котрим закон забороняє мужеське товариство, створено дві вищі медичні школи, — одну в Делі, другу в Калькуті, де мущин не приймається. Наслідком невпинної боротьби індійські жінки спромоглися здобути собі виборче право в поодиноких провінціях. Англійський уряд поборює ці жіночі виступи, але — не зважаючи на те — жінки ввійшли до богатьох законодатних органів та сенатів університетів. Дві жінки в Бомбаю, а три в Бенгалії мають судові уряди.

В листопаді минулого року магараджа Травангору номінував жінку Індуску державною лікаркою, що дорівнює міністерському постові. Цю посаду сполучує вона з посольством в парляменті. Дуже відома поетка Сароджині Найду входить до Центральної Екзекутиви партії Відродження Індії. Цікава доля вже старшої віком магометанки-Індуски Абалді Бану, котра втратила двох синів в англійських вязницях. Вона залишає гарем і перебирає на себе справу своїх синів. Закинувши серпанок, обходить вона з відслоненим обличчям цілу Індію, пропагуючи скрізь визволення Рідного Краю.

Індуси дуже свідомо поставилися до шкідливих наслідків пониження свойого жіноцтва і поспішають направити лихо. Вони зрозуміли, що шлях до соціяльного визволення веде через браму політичної та економічної свободи і що по цьому шляху вони зможуть перейти лише побіч свойого визволеного жіноцтва.

Але Індія не одинока країна з магометанськими впливами, де фемінізм виявився так яскраво.

В Єгипті з 1919 року помічається міцний жіночий рух побіч національного. Він дав видатну ролю багатьом жінкам і зламав старинні перешкоди, котрі тримали їх в пригнобленню. Вже відкрито мішані школи для дівчат і хлопців, добре опрацьовано програму навчання і піднесено подружий вік до 16 років.

Перські жінки зголосили меморандум з вимогами: 1) Мати має право виховувати своїх дітей. 2) Вільний вибір мужа. 3) Однакові права з мужем при розводі. 4) Однакова пошана до жінок, як до чоловіків. Самі точки меморандума показують, в якому принизному стані перебувала перська жінка.

Далі можна назвати Перу. Столиця цієї держави — Ліма має таку конституцію, якої, звичайно, нема на цілому світі. То є жіноча тюрма. Але особливість полягає не в цьому, бо жіночі тюрмі істнують подекуди. Ця тюрма не нагадує ні в чім вязниці. Нема ані сторожі, ані кратів. Ведуть її виключно монахині. Увязнені не мають жадного контакту з мущинами. Внутрішній вигляд дуже приємний; квіти, клітки з птицями, ручні роботи... Монахині учать читати й писати своїх овечок, а також прати, варити і всього потрібного для господарства. Жадна з увязнених ані разу не спробувала втекти. Рецидивісток, себто повторних злочинниць, також не було, бо тут старалися виховувати жінку на краще, піднести її моральний рівень. В тій самій Лімі істнує також жіноче торговельне підприємство під назвою „Жіночий Промисл". Цю фірму заклала жінка для совісного і дешевого виконування військових замовлень. Працю роздається бідним безробітним жінкам. То підприємство заощаджує багато грошей свойому урядові. Ліма посідає також велику, спеціяльно-жіночу бібліотеку в усіх західно европейських мовах.

Здавалось би, що найпрогресівнішою країною цілого світа має бути Палестина, де тепер згромадилося багато Жидів, які були завсіди носіями крайніх лівих ідей в цілому світі. На ділі цього нема і хоч палестинські жінки одержали спочатку виборчі права, одначе тепер зявляється богато протестів не тільки з боку чоловіків, а навіть і ортодоксального жіноцтва, проти участи жінок в політичному житті.

Тепер про мало відомі країни.

Як це часто буває, найменше ми знаємо, що робиться в хаті нашого близького сусіда. Тому вважаю за потрібне спинитися на становищі жінки в Росії. Треба було двох революцій, щоби здобути жіці рівні політичні права. Але щодо праці інтелектуальної і тайної революційної роботи, занимає вона перше місце а світі.

Тоді як в західній Европі перших жінок-докторів зустрічаємо лише в 90 роках минулого століття, як Кет Ширмахер в Німеччині і Софія Морачевська в Австрії, в Росії домагання вищої освіти поміж жіноцтвом починається вже в 60 роках, а в 1878 році кінчають медичний факультет перші 60 лікарок. Тодіж професор Бестужев закладає свої славні вищі жіночі курси, а уряд утворює жіночу вищу медичну школу. Відома математичка Софія Ковалевська викладає в університеті. Вищі жіночі школи з повним університетським курсом і правами повідкривано також в Москві і Київі, так що на рік 1905, коли почалася перша революція, було вже в Росії повно жінок з вищою освітою, що вплинуло на підвищення загального рівня учительства, бо в гімназії вже від давна могла учителювати тільки жінка з університетським дипльомом, з додатком спеціяльного педагогічного іспиту.

В 1906 році відчинилися для жіноцтва двері університету. Перший раз тоді вступили жінки на юридичний факультет, ще без жадної надії на реальні наслідки. Богато з них скінчили право з відзначенням, значно краще як студенти. Революція 1917 року зрівняла остаточно жінку в правах з мущиною.

Дуже енергійно працюють жінки в Болгарії. Останніми часами закликають вони ціле жіноцтво завойовувати собі рівні права з мущинами, зокрема виборче право. Заклик складено у дуже рішучих словах. „Не повинні ми оминати ніякої нагоди, щоби нагадати про себе. Уладжуймо часто сходини і прилюдні виступи в оборону наших прав. Обовязком нашим є розсіяти мряку несвідомости і збудити правдиве знання. Не зважаючи на перешкоди, поспішаймо до цілі. Єднаймося у союз, а виборемо собі права!"

Загальне відношення в Болгарії до фемінізму — негативне. Його часто мішають з комунізмом і вважають натуральним відгалуженням большовизму. І так, „Народне Стопанство", популярно-економічний часопис, видаваний у Софії, пише: „Під претекстом боротьби за жіночі права феміністи по суті змагали до визволення від вимог, які накладає релігія, родина та громада". „Фемінізм" та Совітська Росія — дещо ідентичного в очах Болгарів, це два головні лиха на світі. Росія, то край всякого божевілля, кажуть вони, і тому тільки там жінка могла стати до політики. Того нема в краях з віковою культурою, як Англія та Франція... Болгарка повинна наслідувати скромну Німкиню, ту справжню помічницю мущини, котра терпеливо несе родинні тягарі і представляє щасливий контраст з Росіянкою. Очевидно, автор має на увазі Німкиню часів кайзера Вільгельма з його славною формулою (4 К).

Болгарки мають свою газету, 18. лютого болгарська делегація жіноцтва відвідала президента міністрів і представила йому отсі вимоги Болгарської Національної Жіночої Ради:

1) Виборче право для жінок, 2) Зміна закону про народне здоровля і обовязкове передшлюбне медичне оглядання, 3) Призначення акушерок до села, 4) Домагання, щоби при опрацьовані нового закону про добродійну допомогу була присутня представниця жіночої ради та 5) Щоб Національна Жіноча Рада переняла ініціятиву допомоги тим родинам, які через події останніх часів втратили голову родини, незалежно від політичних переконань.

Міністер уважно вислухав делеґацію і обіцяв поставити перші три точки на осінній сесії Народніх Зборів. Про виборче право зокрема висловився прихильно, а щодо четвертої — обіцяв свою підтримку.

В своїх домаганнях жінка не обмежується певною сферою, вона домагається рівних прав з мущиною ріщуче в усіх напрямках. Так нпр. не можна не згадати про Лігу Войовничої церкви („Егліз мілітант"). Ця ліга має на меті здобуття для жінки становища в церкві, вимагає офіційного визнання права жінці бути міністром ісповідань і зміни формули про підчинність і слухняність мужеві в шлюбному обряді, як це вже зроблено в Америці. В Данії внесено до парляменту проект закону про допущення жінки на духовні посади.

На закінчення не можа не спинитися над успіхами окремих жінок новітніх часів. Не треба згадувати видатних письменниць, або торкати сферу учительську та лікарську, де участь жінки виявилася остільки корисною, що проти неї не виступають навіть найзліснішi антифеміністи, а годиться перейти відразу до юриспруденції. Жінка-правничка почала свої виступи вперше як адвокатеса. В січні цього року святкувала в Парижі 25-літній ювилей перша жінка-адвокат Жанна Шовен. Свято набрало врочистого характеру, бо зїхалося на нього багато представниць з цілого світу. Вітала ювилятку в Сорбоні ціла французька палестра і найвидатніщі адвокати, в теплих промовах даючи правильну оцінку небуденного таланту Жанни Шовен.

В теперішніх часах в кожній державі є досить жінок-адвокатів. Проте судова діяльність дуже повільно відхиляє свої двері жіноцтву. Краще стоїть справа у північних державах. В Норвегії фру Серенсен Бі призначено суддею у великому місті Тронтгеймі. В Данціґу такуж посаду обіймає пані Анна Куровська, — перша поміж німецькими жінками. В Латвії Олену Жакеврчіяте номіновано мировим суддею.

Америка допускає своїх жінок на дипльоматичні посади і призначує місс Патті Фільд консулем до Амстердаму, в Голяндії, і нараховує двох жінок між ґубернаторами окремих стейтів.

Досить є жінок професорами університету; у Франції жінка одержує ордер Почесної Леґії за боротьбу з венеричними хворобами. В Австрії Герту Шпрунґ, голову Національної Ради іменується „гофратом", а під аркадами віденського університету знімається памятник Марії фон Ебнер-Ешенбах, відомої поетки і д-ра „гоноріс кавса" віденського університету.

На цьому закінчуємо цей далеко неповний огляд. На жаль, не можливо було подати тут образів з жіночого руху в цілому світі і згадати про багато инших націй. Одначе навіть і сього досить для правильної оцінки успіхів жіночого руху в повоєнних часах.

ДЕКЛЯРАЦІЯ

ПОСЛА ПАВЛА ВАСИЛЬЧУКА В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ ДНЯ 26. КВІТНЯ Б. Р. В ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОВОЮ ПРОВІЗОРІЄЮ НА ТРАВЕНЬ.

Теперішний уряд, названий урядом кадовба, уряд закоханої у собі широкої коаліції польських соймових клюбів, від Людово-народнього союзу аж до ППС, — коли ся прикраса лівиці: ППС, вийшла з уряду п. Скшиньского — прийняв зовсім означений характер уряду Хієно-Пяста, суспільно-політичної реакції, що всіма засобами поборює суспільні змагання селян і робітників, широких працюючих мас, і веде невблагану, незамасковану боротьбу з національно-політичними змаганнями українського народу та инших національних меншостей.

Цей уряд у законі, предложенім нині, показує, в якому напрямку має йти його податкова і взагалі господарська політика. Він приносить селянам і працюючим людям повну руїну, підвищення посередніх і безпосередніх податків, за те обшарникам і капіталістам дає полекшу та відпочинок, не домагаючися від них сплати довжнього маєткового податку, який всеж таки стягають від селян з цілою невтомністю. Вже нині виглядають з предложеного закону реакційні зуби захланної політичної корупції в уміщених — при теперішньому грошевому голоді скарбу! — нових кредитів на травень і червень для покриття державним скарбом зобовязань деяких фінансових установ, внаслідок невиконаних переказів і невиплачених вкладів польської робітничої еміґрації. Приняття тих зобовязань подиктоване політичними оглядами, як говориться в урядовому мотивуванні до закону, політичними оглядами, нібито в інтересі держави, а фактично в приватних інтересах. Є це милостиня, кинена де-яким політичним групам для утримання нині кадовбового уряду. Про редукції буджету нема в запропоновану законі навіть згадки, а за те є збільшені видатки на побрязкування шабелькою. Наміри в напрямі ліквідації безробіття, уняті в цифрах асиґнувань, є смішні в порівнанні з величезним розміром потреб і в відношенні до ваги заспокоєння для людей праці. Земельну реформу уряд, видно, має намір перевести тільки в мініcтеріяльних інспектах. (голоси: Дуже гарно!).

Бачимо також досконало, що несе з собою цей уряд після ухвалення кредитів у політичній ділянці — придавлення всього, що непольське, що демократичне, чоботом рознузданого польського шовінізму і його справного засобу — ославленої дефензиви.

Продовження теперішнього уряду означає скріплення з дня на день на силі польського фашизму. Ми не піддамося перед обухом реакції, не схилимо чола в нерівній боротьбі за своє соціяльне й національне визволення. Будемо дальше боротися за краще завтра для нашого народу з послідовністю й рішучістю, гідною імени українського народу і суспільної совісти його працюючих кол.

Сьогодня, при першім читанні закону про буджетову провізорію, коли нас чекає дискусія в цій справі в буджетовій комісії і знову в соймі, не маю наміру розширювати дискусії на тему банкроцтва неславної памяти коаліції польських правлячих партій, що розлетілися по довгих і тяжких терпінях і скруті реклямованого нею свого часу, т. зв. патріотичного „висілку". Завважу тільки, що у відношенні до нас, українського народу, уряд бувшої коаліції був тим самим, чим є уряд теперішний. Бо реакційні пігулки, які щедро давали нам на нашу згубу п. п. Грабський, Скшиньский і инші, були тою самою отрутою, хоча їх підсолоджувала коаліція з ППС.

Ми поборюємо цей уряд так само, як поборювали ворожий нам уряд дотеперішньої коаліції. З усією енергією противимось наміреній урядом підвишці податків для селян і працюючих мас, стоятимемо проти податкових полекш для обшарників і капіталістів. Цілою силою спротиву, на який лише спроможемося, станемо проти ще більшого гноблення нас як народу, що має власні національні аспірації. Тому послідовно голосуватимемо проти закону про буджетову провізорію. Іменем Українського Клюбу зголошую внесок, щоб перейти до денного порядку над законом про доповнення буджетової провізорії в часі від 1-го до 30-го квітня 1926 р. і про буджетову провізорію від 1. травня до 30 червня 1926. р.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МАНЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 340, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеся в понеділок, то є 5-го липня, о годині 7-мій вечер. На сей мітинґ всі члени мають явитися. На мітинґу буде справа Сиротинця У. Н. Союза. — І. Куречка, предс.; В. Дембрович, кас.; К. Дембрович, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Отсим подається до відома місцевим і позамісцевим членам Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 4-го липня, о 2-ій годині пополудни. Проситься явитись на мітинґ, бо там буде ухвала в справі Сиротинця У. Н. Союза. Взиваєсь членів вирівнати свої залеглости. Неявившийся член буде караний одного доляра. — Спожарський Василь, секр.

ЛЕЙКВУД, О. Бр. Сошествія св. Духа, від. 108, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітинґ відбудеся дня 3-го липня, о год. 7-ій вечер в галі церковній. Проситься членів прибути на сей мітинґ і врівнати свої вкладки, бо в противнім разі поступиться після статута. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Дмитро Потяжний, р. секр.

НІҐЯАРА ФОЛС, Н. Й. Повідомляється, що піврічний мітинґ Бр. Покров. Богородиці, від. 351, відбудеться в неділю, 4. липня, о 2-ій под. пополудни, на гали парафіяльній. Проситься всіх прийти на сей мітинґ бо маємо важні справи до полагодження. Неявившийся член буде караний після ухвали. — Дасило Кисіль, предс.; Гілярій Мартищшин, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеся дня 4. липня. Проситься членів, аби всі прибули на сей мітинґ, бо будуть важні справи до полагодження. Буде також справозданнє за пів року. Неявившийся член на сей мітинґ підлягає карі 50 ц., а урядник 1.00. — Вас. Гонтарчик, предс.; Антін Бончак, кас.; Андрій Бончак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, подає до відома членам, що піврічний мітинґ відбудеся в неділю, 4. липня, о годині 11-ій в церковній гали. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є много справ. як: докінчення статута, справа Сиротинця, справа пікніку, котрий відбудесь 11. липня і ин. Будесь принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союза без вступного. — Н. Богданович, предс.; М. Камфоник, кас.; Н. Лотоцький, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Повідомляється членів Т-ва „Запорожська Січ", від. 206, що піврічний мітинґ відбудеться в неділю, дня 4-го липня о год. 2-ій пополудни в українській церковній гали. Проситься всіх членів прибути, бо є много справ до полагодження. Рівночасно взивається членів, щоби підготовили жертву на Сиротинець. Мабуть кождий з нас розуміє, що хочби й найменьша лепта є конче потрібна для будови українського Сиротинця в Злуч. Державах. — Яким Шаравара, предс.; Йосиф Кава, кас.; М. Рибак, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє отсим всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що в понеділок, дня 5. липня с. р. о годині 9-ій перед полуднем відправлене буде богослуження за здоровлє живучих членів і панахида за померших членів братства а опісля відбудуться піврічні збори братства. На тих зборах будуть важні справи до вирішення, як справа Сиротинця, членів, котрі не приходять на збори, членів, котрі не платять точно своїх вкладок, членів, котрі не повинуються ухвалам Братства і ин. Кождий урядник і член братства під загрозою кари обовязаний на ті збори явитись. — М. Шипот, предс.; В. Яськевич, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Отсим подається до відома всіх членам Бр. св. Василія, від. 168, що місячні мітинґи будуть відбуватися не в неділю по першім, як було до сего часу, але будуть відбуватися кождого місяця перша пятниця по першім, в тій самій гали, о годині 7-ій вечером. Перший мітинґ відбудеся в пятницю, дня 2-го липня о год. 7-ій вечером. — Маник Пилип, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудесь о 7-ій годині вечером в пятницю, дня 2-го липня, в гали Народного Дому, 18 Woodland St. На порядку нарад справа Сиротинця при У. Н. Союзі. Присутність кождого члена конечна. — І. Мороско, предс.; В. Гасій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Свобода, від. 194, повідомляє, що піврічний мітинґ відбудесь о 7.30 вечером в суботу, дня 3. липня, в гали Kasino, 358 W. 44 St. Обовязком кождого члена явитися на сей мітинґ, бо маємо до полагодження важні справи. Котрий член ще не дав на Сиротинець, нехай принесе на сей мітинґ. — Саверин Шимків, предс.; Ів. Витак, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.